

ჰიქტორია და ნიაგარა

დედამინაზე ზევრი ჩანჩქერი არ-
სებოშ. შენი აზრით, რით შეიძ-
ლება ისინი განსხვავდებოდნენ
ერთმანეთისაგან? ნაიკითხე ტექს-
ტი და შეამოწმე შენი ვარაუდი.

ჩანჩქერი ბუნების ერთ-ერთი საოცრე-
ბაა. იგი წარმოიქმნება იქ, სადაც მდინარე
საფეხურის მსგავსი კალაპოტიდან ვარდე-
ბა. ასეთი „საფეხურის“ სიმაღლე შეიძლე-
ბა რამდენიმე ასეული მეტრიც კი იყოს.
ვარდნის დროს ჩანჩქერი ძალიან ლამაზი
სანახავია. თავისი აქაფებული წყლით იგი
დიდ შთაბეჭდილებას ახდენს მნახველზე.

დედამინაზე უამრავი ჩანჩქერი არსე-
ბობს. მათ შორის თავისებური სილამაზით
გამოირჩევა ვიქტორია და ნიაგარა.

ვიქტორია მსოფლიოს ერთ-ერთი უდი-
დესი ჩანჩქერია. ის აფრიკაში მდებარე-
ობს, მდინარე ზამბეზზე. ვიქტორია ორი
ქვეყნის, ზამბიისა და ზიმბაბვეს საზღ-
ვარზეა. მას ინგლისის დედოფლის სახელი
ჰქვია. აფრიკელები კი ამ ჩანჩქერს თავი-
ანთ ენაზე მგრგვინავ კვამლს ეძახიან.

მგრგვინავი კვამლი სიგანეში 1708
მეტრია. იგი ვარდება 108 მ სიმაღლიდან.
ვარდნის ხმა თითქმის 40 კმ-ზე ისმის. ამ
დროს 400 მ სიგანის ორთქლი და ნისლი
წარმოიქმნება. მისი წყლის შხეფები 50 კმ-
იდანაც კი ჩანს. ეს სანახაობა შორიდან
კვამლს ჰგავს. ერთი შეხედვით გეგონე-
ბა, რომ აქტიური ვულკანის კრატერიდან
კვამლი ამოდის. ჩანჩქერის წყლის წვეთები
მთელი დღის განმავლობაში ცისარტყელას
წარმოქმნის. ყველაზე საოცარი ის არის,

რომ იგი ზოგჯერ ღამითაც ჩნდება.

ჩანჩქერის პირას ტბორი წარმოიქმნე-
ბა. მას უცნაური სახელი, „ემშაკის აუზი“,
ჰქვია. თუმცა იქ ცურვა არც ისე საშიშია.
ტბორის ფსკერზე ქვის ბუნებრივი კედე-
ლია. იგი მოცურავებს საიმედოდ იცავს,
რომ დინებას არ წაიღოს და უფსკრულში
არ ჩაიტანოს.

აფრიკის ამ საოცრებას ყოველ წელს
ასიათასობით უცხოელი ტურისტი სტუმ-
რობს. ვიქტორია იუნესკოს მსოფლიო მემ-
კვიდრეობის ძეგლების სიაშია შესული.

ჩანჩქერი ნიაგარაც ორი ქვეყნის, აშშ-
ისა და კანადის, საზღვარზეა. მისი ერთი
ნაწილი კანადის მხარეს მდებარეობს. აქ
წყალი 53 მ სიმაღლიდან ეცემა. იგი სიგა-
ნით 700 მ-ია. მეორე ნაწილი ამერიკის
მხარესაა. მისი ვარდნის სიმაღლე 21-30
მ-ია, სიგანე – 323 მ. ამ ორ ნაწილს ერთ-
მანეთისგან კუნძული ყოფს. ჩანჩქერის
სახელი აქ მცხოვრები ინდიელების ენიდან
მომდინარეობს. ის ნიშნავს წყალს, რომე-
ლიც გრგვინავს.

ულამაზეს ნიაგარას ყოველ წელს უამ-
რავი ტურისტი სტუმრობს. მათ შეუძლი-
ათ საბაგირო გზით, ვერტმფრენითა თუ
საჰაერო ბურთით ზევიდან გადმოხედონ
ნიაგარას. ზაფხულში ჩანჩქერს ღამლამო-
ბით სხვადასხვა ფერის პროექტორებით
ანათებენ. ეს ძალიან ლამაზი სანახავია.

1885 წლიდან ჩანჩქერის მიმდებარე
ტერიტორია ნაკრძალია.

შენი აზრით, ყველაზე მეტად
რით ხიზლავს ჩანჩქერი ვიქტო-
რია მნახველს?

▶▶▶ ტექსტის გაგება

ყოველ შეკითხვას შეურჩიე თითო სწორი პასუხი.

1 ტექსტის მიხედვით, ორივე ჩანჩქერი:

- ა) ერთ ქვეყანაში მდებარეობს.
- ბ) მნახველს ცისარტყელებით აოცებს.
- გ) ორი ქვეყნის საზღვარზეა.

2 „წყალი, რომელიც გრგვინავს“, — ასე უწოდებენ ადგილობრივი მცხოვრებნი:

- ა) ვიქტორიასა და ნიაგარას.
- ბ) მხოლოდ ჩანჩქერ ვიქტორიას.
- გ) მხოლოდ ჩანჩქერ ნიაგარას.

3 ტექსტში ნათქვამია, რომ ვიქტორია ნიაგარაზე:

- ა) უფრო განიერი ჩანჩქერია.
- ბ) უფრო საშიში ჩანჩქერია.
- გ) უფრო ძველი ჩანჩქერია.

4 „ეშმაკის აუზს“ უწოდებენ იმ ადგილს:

- ა) სადაც ვიქტორიას ვარდნისას ორთელი წარმოიქმნება.
- ბ) სადაც ჩანჩქერ ვიქტორიასთან ტბორი წარმოიქმნება.
- გ) სადაც კუნძული ნიაგარას ორ ნაწილად ყოფს.

5 იუნესკოს მსოფლიო მემკვიდრეობის სიაში შესულია:

- ა) ნიაგარის მიმდებარე ტერიტორია.
- ბ) უზარმაზარი ჩანჩქერი ვიქტორია.
- გ) ულამაზესი ჩანჩქერი ნიაგარა.

▶▶▶ ლექსიკა

1 გაარკვით ხაზგასმული სიტყვების მნიშვნელობები.

1. **აქტიური** ვულკანის კრატერიდან კვამლი ამოდის.
ა) მოქმედი. ბ) უზარმაზარი. გ) ჩამქრალი.
2. ჩანჩქერის პირას წარმოიქმნება **ტბორი**.
ა) გუბე. ბ) ზღვა. გ) ტბა.
3. ადამიანს კედელი იცავს, რომ წყალმა **უფსკრულში** არ ჩაიტანოს.
ა) მოზრდილ ტბორში. ბ) ღრმა ხევში. გ) სწრაფ მდინარეში.

2 ხაზებით შეაერთე სიტყვები და მათი მნიშვნელობები.

1. კალაპოტი ბუნებრივი გარემოს შენარჩუნების მიზნით დაცული ტერიტორია.
2. ნაკრძალი ვულკანის ჩაღრმავებული ადგილი, საიდანაც ამოდის ლავა.
3. კრატერი მიწის ჩაღრმავებული ზედაპირი, რომელშიც წყალი მიედინება.

3 ხაზებით დააკავშირე მსგავსი მნიშვნელობის სიტყვები (სინონიმები).

ფსკერი	ბურუსი
კვამლი	ძირი
ნისლი	ბოლი

▶▶▶ გრამატიკა

1 სწორად შეარჩიე გამოტოვებული სიტყვები.

1. ჩანჩქერის სახელი ინდიელების ----- მომდინარეობს. **(ენიდან / ენისგან)**
2. აფრიკელები ჩანჩქერ ნიაგარას ----- ენაზე მგრგვინავ კვამლს ეძახიან. **(თავის / თავიანთ)**

2 რომელ სიტყვას ვერ გადაიყვან მრავლობით რიცხვში?

- ა) დედოფალი. ბ) მხარე. გ) ორთქლი. დ) წვეთი.

3 იპოვე შეცდომები და აღნიშნე X-ით.

☒ სხვა და სხვა.

☐ სხვადასხვა.

1. ☐ დიდი სიმაღლედან.

☐ დიდი სიმაღლიდან.

2. ☐ ღამლამობით.

☐ ღამ-ღამობით.

3. ☐ კედელის.

☐ კედლის.

4 დაწერე სიტყვები ნიმუშის მიხედვით.

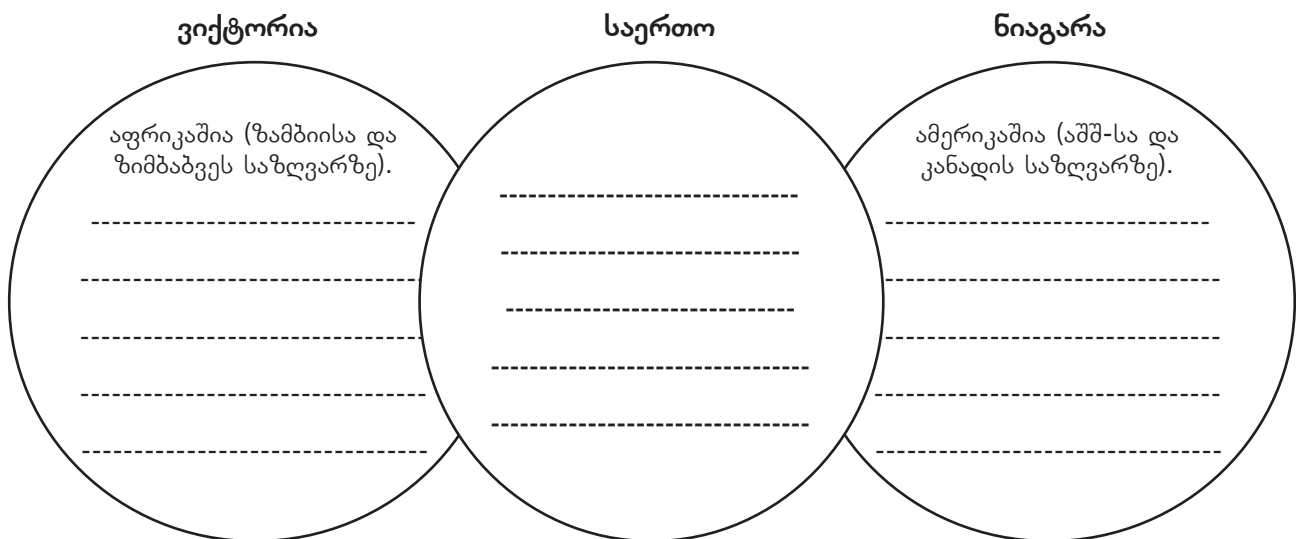
ნიმუში: ჰაერი – საჰაერო.

1. ბაგირი –

2. ზაფხული –

▶▶▶ **წერა**

1 შეავსე ვენის დიაგრამა. დაწერე, რით ჰგავს ვიქტორია და ნიაგარა ერთმანეთს და რით განსხვავდება.

2 წარმოიდგინე, რომ საშუალება მოგეცა მეგობართან ერთად ეწვიო ერთ-ერთ ჩანჩქერს. რომელს აირჩევდი და რატომ? მისწერე წერილი მეგობარს და შეატყობინე ეს ინფორმაცია. დაუსაბუთე შენი არჩევანი. წერილი გააფორმე ნახატით.

.....

.....

.....

.....

